

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Juris Canonici A. R.P. Paulo Laymanno Societatis Jesu Theologo SS.
Canonum In Alma, Catholica, Et Episcopali Universitate Dilingana
Professore Qvondam Ordinario, Prælectionibus Academicis Illustrati

Laymann, Paul

Dilingæ, 1673

Capitvlvm Vlt. In causa.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62587)

In cauſa.

PARAPHRASIS.

Patriarcha Grandeniſis & Epiſcopus Diceceſanus controverſiam habebant cum Monafterio S. Georgij ſuper exemptione. Illi actores erant in poſſeſſorio & petitorio, & Patriarcha quidem probauit ſubiectionem ex eo, quod Abbas quandoq; ad ſynodum veniens per plures annos 50. ſolidos ipſi exoluit. Epiſcopus verò ex eo, quia Abbates confirmare ſolitus ſit, & quod ad ſynodum ſuam venerint, atque procurationem ſoluerint. Quamobrem Honorius III. Patriarcham & Epiſcopum in poſſeſſionem iuriſdictionis erga Monafterium reſtituit, ſed quia, cum de petitorio agendum eſſet, pro exemptione Monafterij exhibita fuerunt priuilegia Apoſtolica, neque Patriarcha & Epiſcopus oſtendere potuerunt tanti temporis poſſeſſionem, quæ ſufficeret ad præſcriptionem complendam, idèd Monafterium à petitione illorū ſuper iuriſdictione & ſubiectione abſoluit, reſeruato tamen iure ipſi Patriarchæ, ſi ſuper annuam præſtationem 50. ſolidorum alio iudicio experiri velit. Hic eſt Caſus huius cap. vti patet ex integra lectione, quam cum non viderint plerique interpretes, idèd alienos intellectus formârunt.

SUMMARIUM.

1. Etiam Patriarcha & Metropolitanus præſcriptione acquirere poteſt in ſignum ſubiectionis aliquid ſibi ſolui à monaſterio.
2. Actorus Prælatus ſuper ſubiectione Eccleſiæ poſſidenti Eccleſiam, & ipſi etiam Eccleſiæ actionem intentare poteſt.
3. Agenti petitorio non ſufficit probare poſſeſſionem.
4. Per unum etiam actum iuriſdictionalem poteſt acquirere Epiſcopus poſſeſſionem totius iuriſdictionis Epiſcopalis, ſi animum hanc capiendi habeat, neque alius

in poſſeſſione ſit, aut jus commune illi repugnet.

5. Præſtatio annua quot modis habere ſe poſſit, & quos effectus pariat?
6. Ex ea tamen ſola non probatur ſubiectione aut poſſeſſio ſubiectionis, niſi vel hoc exprimat, vel ex circumſtantiis colligi poſſit.
7. Licet Actori propriam poſtea de eo actionem inſtituere, quædã prior ad principalis queſtionis deciſionem per modum cauſæ in iudicium deduxit.

NOta I. Non tantum Epiſcopus præſcriptione acquirere poteſt, ut Monafterium ipſi in ſignum ſubiectionis aliquid pendere debeat, ſed etiam Patriarcha aut Metropolitanus.

Nota II. Si Prælatus agere velit, ſuper ſubiectione Eccleſiæ, non tantum poteſt actionem intentare ei qui poſſidet Eccleſiam. *c. Inter. 8. De Maioritate. & c. 3. De in integr. reſtitut.* ſed etiam contra ipſam Eccleſiam ſeu Monafterium, quod ſubiectionem eſſe dicitur, uti hîc videre eſt, in *c. Cum inter. 13. De re iudicata. & notat Panorm. hîc. Not. 1.*

Nota III. Agenti petitorio, non ſufficit probare poſſeſſionem, quia proprietates diuerſæ ſunt à poſſeſſione. *l. Naturaliter. 12. §. Nihil. ff. de Acquir. poſſeſſ.*

Nota IV. Per actus ſeu exercitium iuriſdictionis acquiritur poſſeſſio, & fit vſucapio iuriſdictionis, ut ſi Epiſcopus Abbatem Monafterij confirmet, ſi eum viſitet, procurationem recipiat, aut primos fructus, aliamve penſionem in ſignum ſubiectionis accipiat, ita hîc. ſed nunquid ex vno iuriſdictionis actu, acquiri poteſt poſſeſſio totius iuriſdictionis? Reſp. Si nemo alius in poſſeſſione eſt, & jus commune non repugnat, per vnum actum iuriſdictionalem acquiritur poſſeſſio totius iuriſdictionis, dummodo adſit, vel ad eſſe præſumatur animus capiendi poſſeſſionem univerſaliter; ita ex *Communi Tuſcus. Verb. Iuriſdictio. Concluſ. 560.* Exemplum eſt: ſi Epiſcopus confirmatus vnum aut alterum actum iuriſdictionis aut adminiſtrationis exercent, cenſetur ab-

solutè esse in possessione juris, & jurisdictionis Episcopalis; sed alia ratio est, si alius quispiam jus episcopale præscribere velit, seu jure communi resistente, seu Episcopo in possessione jurium Episcopaliũ existente, tum locum habet Regula, quòd *prescriptio non extenditur de casu ad casum.*

Quærent Canonistæ cum *gl. verb. Ad subiectionis*, utrùm eã præstatione annuã factã Episcopo ab aliqua Ecclesia vel Monasterio rectè colligatur subiectio seu in possessorio, seu in petitorio. Pro resolutione, Inprimis distingue, vel præstatio annua censûs immemorialis est, vel non immemorialis, primo casu induit constitutionem juris ac tituli saltem ex præsumptione, ut necesse non sit causam præstationis allegare. *Arg. l. hoc jure. §. Aqua ductus. ff. De aqua quotid. & docet Bartolus l. Cum de. verb. In rem veniamus. ff. De usufruct.* Excipe nisi ex circumstantiis appareat, non fuisse annuam pensionem solutam tanquam debitam, quia v. g. semper facta erat solutio, cum protestatione, quòd non fiat ex obligatione, uti docet *Mascard. Conclus. 279. n. 16.* idè enim dicunt DD. voluntariis seu non obligatoris actibus nunquam induci præscriptionem. Altero casu, si videlicet præstatio annua immemorialis non sit, fuerit tamen repetita, tum vel nulla certa causa præstationis assignari potest, ut hoc casu, neq; possessio juris exigendi acquiritur, nedum præscriptio. *l. Creditor. 7 C. De usur. c. Peruenit. 5. de Censibus. & docet Panorm. hic n. 7 Mascard. verb. Censibus. Conclus. 270. n. 10.* vel causa præstationis assignatur, ut quia solutio annua in saltem per duos annos facta est, tanquam debita videlicet ratione subiectionis aut pensionis reservatæ in fundatione, hoc casu inducitur possessio censûs annui. Verùm in dubio probare hoc ipsum debet, qui possessionem sibi vendicat, videlicet non tantum annuam pecuniæ aut frumenti solutionem factam esse, sed tanquam debitam ex certa causa, & uno verbo, solutionem fuisse censualem, alioqui si tantum probetur, solutionem per plures annos regulariter factam esse, parum id proderit, cum sit

tantum possessio seu receptio pensionis materialis, non item possessio formalis, tanquam pensionis seu annui censûs, ut sumitur ex *cit. c. Peruenit. & docet Mascardus n. 11. & 12.* Debent tamen hæc intelligi de censu personali, seu qui super persona vera aut ficta fundatur: sin autem loquamur de censu reali, seu qui debetur ex certâ re, v. g. fundo, tum sufficit ad possessionem & usucapionem censûs, si solutio fiat, tanquam debita ex hoc fundo, licet causa constitutionis ignoretur, cum sit veluti seruitus adherens rei, uti docet *Panorm. in cit. c. Peruenit. n. 3.* Quòd si verò probetur pensionem annuam receptam esse tanquam debitam seu per modum censûs, tum si jus commune Canonicum non resistat, præscriptio cõtra Ecclesiam perficitur annis 40. *c. De quarta. 4. De prescript.* Sin autem resistat, v. g. ut Ecclesia sit pensionaria alicui laico, tunc requiritur tempus immemoriale sine titulo. Cum titulo autem, v. g. pacti appositi in fundatione sufficiunt anni 40. *c. 1. De prescript. in 6.*

Obiicitur, si jus commune non resistat possessori, tum ipsa ordinaria, seu singulis annis repetita præstatio inducit præsumptionem causæ seu tituli, ergo ad obtinendum in possessorio non requiritur ut probetur causa præstationis. Resp. Verum esse, quòd nõ opus sit probare causam seu titulum præcessisse, sed probari tantum debet, solutionem factam esse, tanquam debitam ex aliqua causa, & vno verbo, probari debet solentem habitum fuisse pro censuario, seu qui censum annuum debeat ex certa causa.

Secundò advertendum est, censum annuum Ecclesia alteri Ecclesiæ aut Prælati non ex sola causa subiectionis præstare potest, sed etiam ex aliis causis seu titulis, v. g. in signum protectionis seu advocatiæ Ecclesiæ soluere potest Metropolitanò, cui tamen subiecta non sit. *Arg. c. Recepimus. 8. de Privileg.* Potuit etiam fieri, ut Prælati fundando Ecclesiam reservaret sibi & Ecclesiæ suæ pensionem ex redditibus, non in signum subiectionis, sed in signum fundationis & juris patronatûs. *Arg. c. Præterea. 23. de jure Patronat.*

Resp.

- 6 Resp. Itaque ad quæstionem quodd ex solâ annuâ præstatione non probetur subiectio, aut possessio subiectionis, nisi vel in solutione expressum sit eam fieri ratione subiectionis, aut nisi hoc ipsum ex circumstantiis, loci temporis, personarum, præsumptivè saltem appareat, ut si quis eodem loco, tempore, ac modo quo alij subditi, censum solvat, quæ enim indeterminata sunt, ex circumstantiis determinari solent, uti docet *gl. in l. 3. verb. Pro cauto ff. Si certum petatur, & idem tradit Tusc. verb. Censur. conclus. 190.*
- 7 Not. V. Si Actor per modum causæ aliquid in iudicium deduxerit ad quæstionis Principalis decisionem, non prohibetur

postea super eo propriam actionem instituere. Exemplum habes hic. Patriarcha ad probandam subiectionem Monasterij allegavit pensionem annuam sibi solutam esse, sed non obtinuit in petitorio, cum ostendere non potuerit legitimi temporis decursum, qui sufficiat, ad usucapionem, ob id tamen non prohibetur super eadem pensione, si ipsi in posterum negetur, aliud iudicium petitorium instituere, tum quia super pensione actum omnino non fuerat in petitorio, tum quia tamen actum fuisset ex titulo subiectionis, posset tamen denuò, ex alio titulo seu causa obligationis pensio peti, ut *glossa hęc admonet.*

TITVLVS XIII. DE RESTITVTIONE SPOLIATORVM.

CAUSA restitutionis spoliatorum possessoria est, quippe pertinens ad interdictum possessionis recuperandæ, idèd rectè hęc subneçitur, postquam de causis possessoriis in genere dictum fuit.

CAPITVLVM I.

Licet.

PARAPHRASIS.

Apud Gregorium IX. Pontificem l. 12. aliàs 130. ad Constantium Episcopum conquestus est Philasius Cæcus, campum suum ab officialibus seu famulis Ecclesiæ irrationabiliter occupatum esse. Respondet Pontifex, si ita se res habeat, tamen si alioquin ante omnem contentionem de proprietate restitutio Campi cæco fieri deberet, tamen quia Eventus Ecclesiæ eius Diaconus consentiente cæco obtulit se legitime probaturum, quòd Campus ille de iure spectet ad Ecclesiam, idèd probationes admittendas, & si constiterit esse Campum Ecclesiæ, cæco silentium indicendum, sin autem id probatum non fuerit, tum campum ablatum eidem restituendum esse.

SVM MARI VM.

1. Spoliator offerens se ad probandum, quòd sibi

dominium competat, ordinariè non auditur ante spoliati restitutionem.

2. Nisi tacite saltem consentiat spoliatus.

3. Auditur etiam in causis saltem beneficiis, si notoriè constet, Spoliato nullum jus competere: in causis verò profanis constare insuper debes notoriè de iure spoliantis.

4. Si ex restitutione spoliato facta sequeretur anima periculum, auditur spoliator, opponens contra restitutionem.

5. Ex delicto famuli obligatur dominus si in eo officio delinquat famulus, cui à domino prepositus est, nisi suam innocentiam probauerit Dominus.

NOta. Spoliator ordinariè non auditur, si se offerat ad probationes dominij sibi competentis, quia spoliatus ante omnem de dominio contentionem restituendus est. *6. In literis b. l. & docet Couarr. in 4. Decret. p. 2 c. 7. §. 5 n. 12.* Ratio est, quòd æquum non sit, ut spoliator ex iniquitate sua comodum ferat, id autè fieret, si possessionem quam propriâ auctoritate occupavit, retinere posset, ita ut statim fieret Actor, neq; aliud ab eo requiretur, nisi ut dominium probet. Hęc ratio sumitur ex *Cap. Eum. 18. De Prabend. in 6.* Vbi additur, si quis per violentiam occupet

u 2

bene-